

تقدیس و بەپێرۆز زانیان بەرھەمی عەزلی مەزھەکانە ئەک دەق وتیکستی ئایینی ... مەلا تەحسین شێخانی

گەر چاویگ بە زۆریگ لە رۆژنامە وگۆفارهکانی خۆمان بگێڕین، ئەوا بۆمان دەردەکەوێت زۆریگ لەوانە یەک قەسە لەبارە ی ئیسلامەو دەکەن ئاگاداریکی ئەوتۆیان نیە بەئایینەکەیان، یەکی لەو خالانە ی لەم دوایانە بەتایبەت زۆر قەسە ی لەسەر دەکرێت مەسەلە ی قەداسەت و بەپێرۆز کردنە بەو ی دەیانەو ی وا لەخوینەر بگەییەنن کە ئایین و پەرەردە ی ئایینی بۆتە هۆ ی ئەو ی حالەت و دیاردە ی باوکسالاری و ئافەرەت بەکەم سەیرکردن و نەخویندەو ی ئەو ی تر لەئیسلام و سەرچاوەکانی سەری هەلداون چونکە ئیسلام داوا دەکات ریز لەخۆمان گەورەتر بگێڕین و پیاوانی ئایینی و چاکەخوێزانمان خۆش بویت و بقیە لەقەسە دەرچوونیان، بەر لەهەموو شتیگ پیموایە زۆریگ لەوانە ی لەم بابەتەو ی ئەنوسن مەبەستیکی دیاریان هەییە ئەمیش تیکدان و دوور خستەو ی پێرۆزیەکانە لەهەموو شتیگ تەنانەت لەخۆشیان، وە ئەیانەو ی لەریگی ی لە کەدارکردنی هەلگرانی ئەم ئایینە دژایەتی ئایینەکەش بکەن، وەلی هەر کەسی شارەزاییەکی کەمیشی هەبێت لەئایینی پێرۆزی ئیسلام بۆ دەردەکەوێت ئەم ئایینە کار بۆ بنیاتنان و پێرۆزکردنی کەسیگ یا خێگ یا عەشیرەت یا رەچەلەکیگ ناکات بەلکو گەورە ی و پێرۆزی تەنها بۆ خۆ ی گەورە و ناو پێرۆزەکان و ئایەت و پەرەتووەکانە، مەزھەکانیش پێرۆزی و گەورەییان لەو سەرچاوە دەگرێت کە شوین کەوتووی بەرنامە ی خوێن و زۆلم و ستەم خراپە لەگەل خەلگ نەکەن و کاریان خزمەت کردنی مەزھەکانە ی بێت، لەهەمانکاتدا ئیسلام داوا ی لە هۆگران و شوینکەوتوانی زانیان و پیاو چاکانیش کردو کە زیە دەو ی نەکەن لە ریزو حورمەت و قەدر گرتن لەکەسیگ یا مەزھەبیگ، دەکری بلیین زۆر جا زەمەن و شوین و بارودۆخ هۆکار بوون بۆ دروست بوونی حالەتیگ کە ریزگرتن و ئەم پێرۆزیە سەری کیشاوە بۆ زۆلم و خراپە تەنانەت خەشی خۆ ی گەورەش ئەو تا خۆ ی کاربەجی گازەندە ئەکات لە جولەکەو گاورەکان دەکات چونکە زیە دەو یان کردو لەهەمبەر پینغەمبەرانیان (سلاوی خویان لەسەر بێت) (وَقَالَتِ الْيَهُودُ عُزَيْرٌ ابْنُ اللَّهِ وَقَالَتِ النَّصَارَى الْمَسِيحُ ابْنُ اللَّهِ ذَلِكَ قَوْلُهُمْ بِأَفْوَاهِهِمْ يُضَاهَوْنَ قَوْلَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَبْلُ قَاتَلَهُمُ اللَّهُ أَئِى يُؤْفَكُونَ) (30) سورە التوبە. سەرورەمان موخەمەد ئاگاداری کردوینەتەو کە ئیمەش بەهەمان حالەت گەورە ی و پێرۆزی ئەو وەک بەنی ئیسرائیلی مامەلە ی لەگەل نەکریت سەرورەمان دەفەرمویت (لاتپرونی کما أطرت النصارى عيسى ابن مريم فإنما أنا عبدالله فقولوا عبدالله ورسوله أوكما قال) (أحیاء علوم الدین - الغزالی ج143 چونکە ئەمیش وەک تەواوی مەزھەکانە تەنها ئەو نەبیت خۆ ی گەورە بەریزی کردو بەو ی بۆتە پینغەمبەری پەيامەکە ی، خۆ ی گەورە دەفەرمویت (قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحَىٰ إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُمُ إِلَهٌ وَاحِدٌ) واتە: (110) سورە الکەف. لەهەمانکاتدا ئەبی ئەو ش بزانیان کە کاتی ئیسلام داوا دەکات بۆ نمونە ریز لەباوک و دایک بگێرن و گوی رایەلیان بکەین پینشان دەلی گەر ئەمان لەفەرمانی خوا دەرچوون و مافەکانیان پینشیل کرد ناکری فەرمانیان جی بەجی بکریت بەلام گەر باوک یا هەرکەسیکی تر موسولمان یا نە ئەبی مامەلە ی شیاوو جوانی لەگەل بکریت، خۆ ی گەورە دەفەرمویت: (وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حَمَلَتْهُ أُمُّهُ وَهْنًا عَلَىٰ وَهْنٍ وَفِصَالُهُ فِي عَامَيْنِ أَنْ اشْكُرْ لِي وَلِوَالِدَيْكَ إِلَيَّ الْمَصِيرُ، وَإِنْ جَاهَدَاكَ عَلَىٰ أَنْ تُشْرِكَ بِي مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ فَلَا تُطِعْهُمَا وَصَاحِبُهُمَا فِي الدُّنْيَا مَعْرُوفًا وَاتَّبِعْ سَبِيلَ مَنْ أَنَابَ إِلَيَّ ثُمَّ إِلَيَّ مَرْجِعُكُمْ فَأُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ) (14) (15) سورە لقمان، کەواتە پێرۆزی و بەریزی ناکری لەئەندازە ی خۆ ی دەرچیت جا کەسەکە لەهەر پلەو پایەگ بێت، ئەو ی کە زۆر جار هەستیشتی پیدەکریت لەهەندە کەسەو لەو ی زیە دەو ی دەکەن، یاخوود کەسە ریز لیگراو کە چ بەهۆ ی ساویلکە ی خەلکەو ی بێت یا فشۆلی و لیزانی خۆ ی، بەرھەمی بیرو تیروانین و سۆزداری خەلکە کە زۆر جار سەر دەکیشیتە زۆلم و پینشیل کردنی مافی کەسیگ، نەک ئایین خۆ ی بەلکو ئیسلام پیمان دەلی (انا ننزل الناس منازلهم)